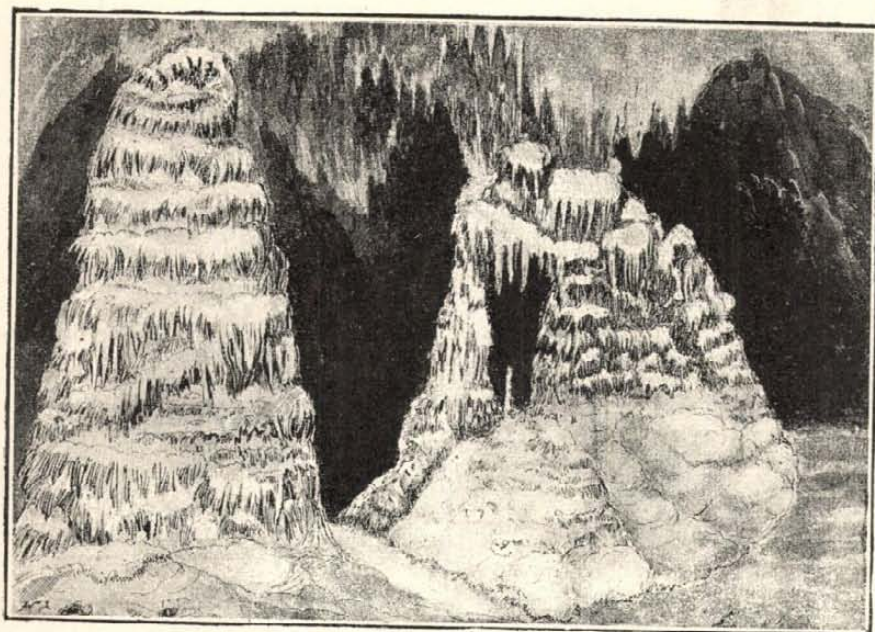
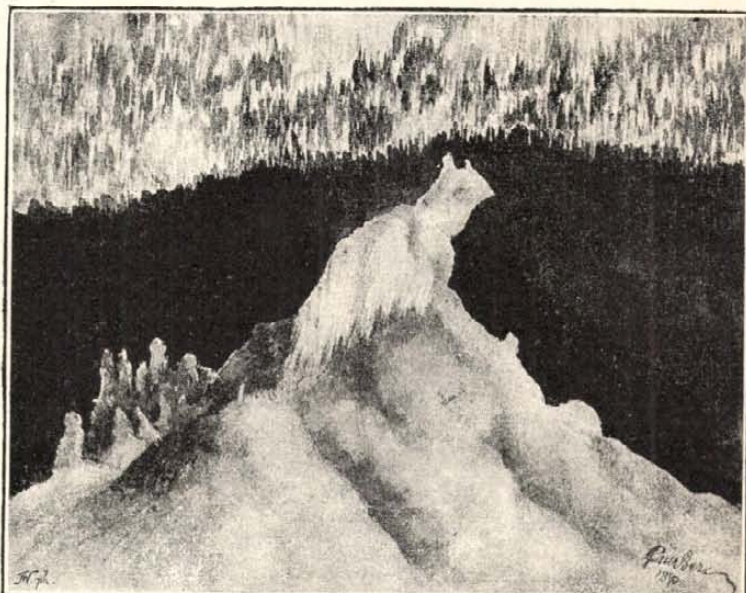
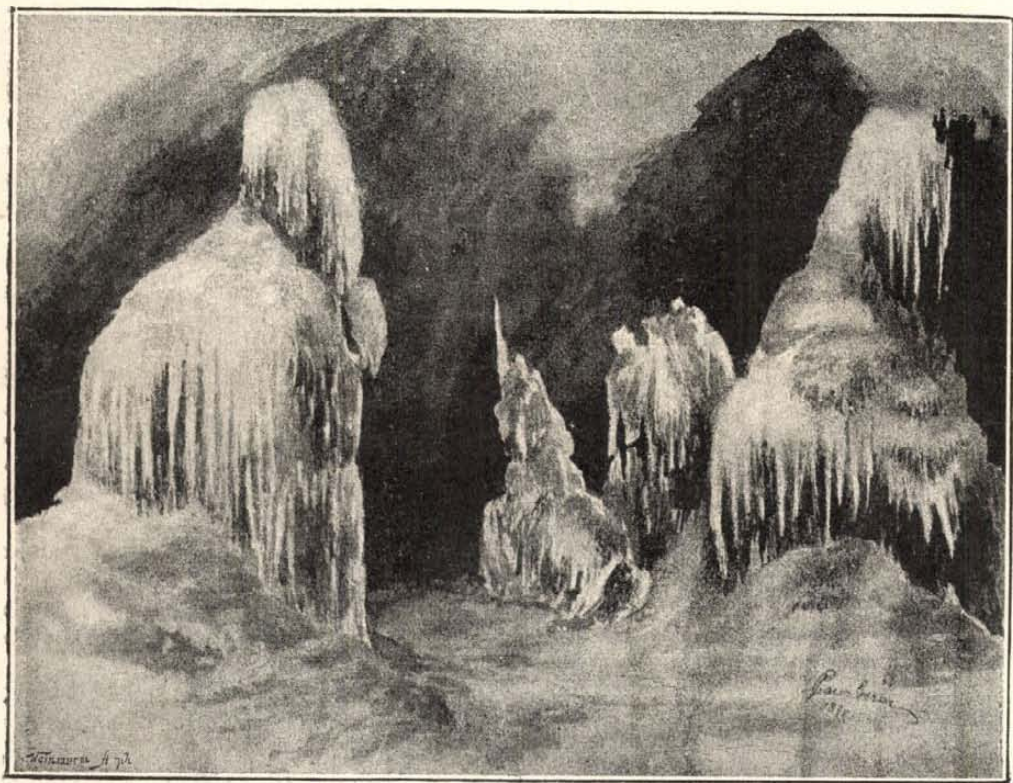

«BÁBEL TORNJA» ÉS «GOLIÁTH».

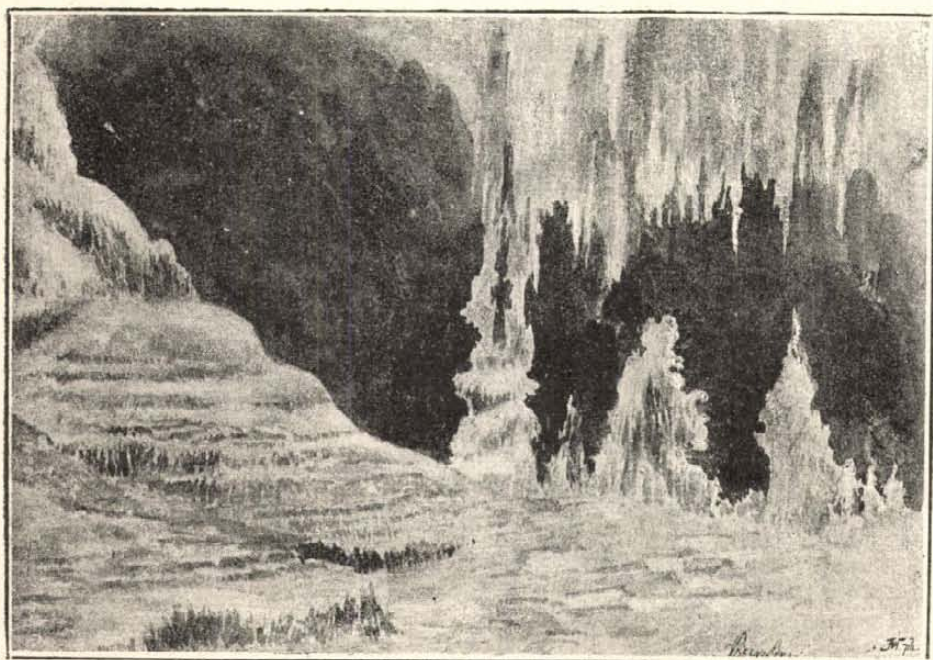
«A FEHÉR SAS».

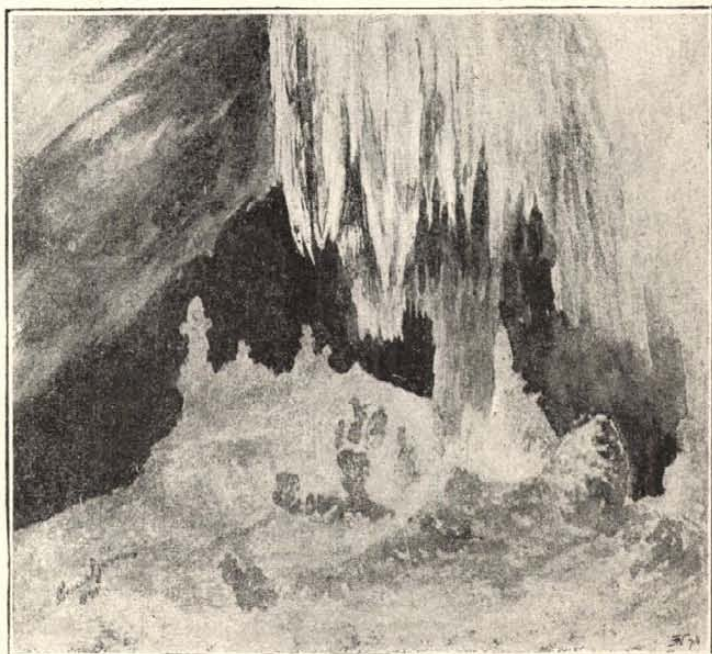
RÉSZLET A «HAZAY-TEREM»-BŐL.

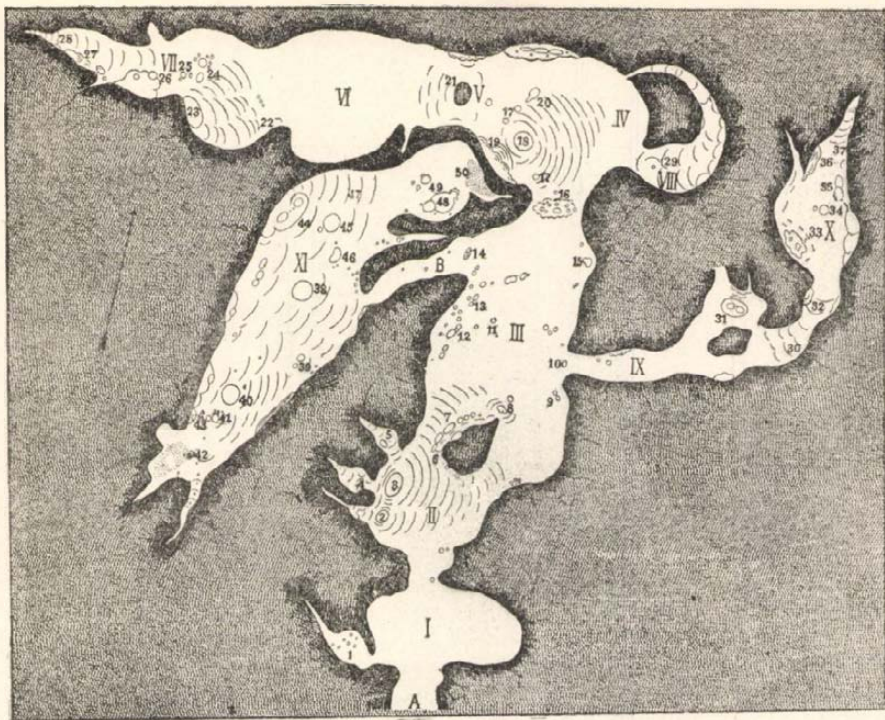
«FORGATAG» A K.-NAGY-SÁNDOR-CSARNOKBAN.

«A TRÓN» A NAGY-TEREMEN.

«A SZALONNA-DARABOK».

A. Bejár. I. Elő-csarnok. 1. Ruhatár II. Pável-terem. 2. Üllő és kalapács (nyaktöltő). 3. Szószék. 4. Szent sir. 5. Mohamed koporsója. 6. Fügöny. 7. Oszlopsor. III. K. Nagy-Sándor-csarnok. 8. Sphynx. 9. Kaktusz. 10. Koldus. 11. Pizai torony. 12. Várrom. 13. Szobor-telep. 14. Oltár. 15. Oroszlán. 16. Osz optorlasz. IV. Trón-terem. 17. Trónörök (fenyőtobozok). 18. Trón. 19. Mennyezet. 20. Kincsesláda. V. Denevér-lak. 21. Guano-domb. VI. Tancz-terem. VII. Semsey-csarnok. 22. Vízartók. 23. Fehér-hegy a vízmedencével. 24. Három püspök és segédlete. 25. Kettős oszlop. 26. Rovar-domb. 27. Vizesés. 28. Zuhatag. VIII. Böck-üreg. 29. Medence-terem az Isiszszel. IX. Bulk-üreg. 30. Medence-csoport. 31. Szűsner fürdőterme. X. Krenner-csarnok. 32. Sátor. 33. Virággyak. 34. Obeliszk. 35. Szénaboglya. 36. Orgona. 37. Kalap-gomba. B. Bujtató. XI. Hazay-Gyula-csarnok. 38. Babel tornya. 39. Goliat és Dávid. 40. Forgatag. 41. Virágoskor (gyémántkő). 42. Szomorufüz és temető. 43. Czukorsüveg. 44. Olympus. 45. Pelion és Ossa. 46. Bábszék. 47. Hőmező. 48. Hármashegy. 49. Fehér sas. 50. Tündérbert.

A JÓZSEF-FŐHERCZEG-BARLANG ALAPRAJZA.

kivételét azonnal végre ne hajtja. Isten látja bűnös lelkemet, de azt magamnak egy pillanatra sem vethetem szememre, hogy a korona után vágyódtam volna. Sorsom iránt meg voltam nyugodva, mert soha senkinek kegyére vagy jó akaratára nem kellett szorulnom, gyermekeim anyagi jövőjéről pedig még oly időben gondoskodtam, midőn a világgal alig törődtem.

Mióta láttam, hogy egyetlen egy emberen kívül, az egész birodalomban mindenki félre-ismer és gyanúsít, csak két út állhatott előttem: gyáván visszavonulni, vagy pedig mind végig küzdve, kitartani. Híuságom és vérem büszkesége az első utat választotta, de szívem más parancsolt. A sors könyvében számomra a szenvedések és nehéz küzdelmek hosszú sora volt fentartva. Ez ellen hiába lett volna minden dacolás.

Két ízben közel voltam ahhoz, hogy személyes szabadságom teljes fentartatása mellett, gyermekeimmel együtt valamely más világrészben végezzem be napjaimat, de mindenkor oly érvek hoztak fel tervem ellen, melyeket becsületes kockázatátása nélkül figyelmen kívül nem hagyhattam. Az államtanács állítólag tulajdon kezdeményezése folytán, a császárnak a házasság megkötését javaslatba hozta ugyan, de egyúttal gyermekeim számára oly megalázó intézkedéseket kívánt megállapítani, melyekhez beleegyezésemet előre láthatólag soha sem adhattam volna. Miután pedig az illetők jól tudták, hogy gyermekeim kedvéért utolsó csepp véretem minden habozás nélkül, de becsülete-met semmi esetre fel nem áldoznám, oly dilemma elé állítottak, mely egyenesen ez utóbbi útra, vagyis a becsületvesztésre terelt volna.

Ekkor a császár bölcsesége és nemes szíve mentett meg a kétségbeeséstől. Az államtanács tőle azt nyerte válaszul, hogy ez esetben a maga részére csakis annyi jogot kíván fentartani, a mennyit a bölcs urak még a legutolsó muzsiktól sem vehetnének el.

A második krízis pedig akkor állott be, midőn egy udvari hangverseny alkalmával, egy ideges nagyherczegnő fenhangon azt kívánta, hogy Dolgoruckij Katalin herczegnő számára, jövőre a rangfokozat állapíttassék meg, mivel a czár őt maga mellé, — a boldogult czarevna üres helyére, ültette.

Az első kicsínált botrányt Adlerberg gróf főudvarmester azzal fokozta, hogy a császárnak, ki a feltűnően hangos női szónok után tudakozódott, az egész esetet szórul szóra elmondotta.

A császár erre indulattól remegő hangon azt felelte, hogy Dolgoruckij Katalin herczegnőt arra

a helyre ültette, mely őt a czár nézete és akarata szerint legjobban megilleti.

A hangversenynek véget vetett a császár távozása, ki karomat kérve, a nagy lépcső utolsó fokáig kísért, hol kocsim állott. Miután a császár teljes életében még a czárevnát sem szokta volt a kocsiába segíteni, másnap házam tele volt az udvaroncok legtarkább vegyületével, kik erőnek erejével alattvalói hódolatukat akarták kifejezni. Eleinte komolyan. De utóbb tréfásan visszautasítottam az unalmas képmutatás ezen jeleit, magam pedig újlag arra kértem a császárt, hogy kényes helyzetemet figyelembe véve, ne zudítsa ellenem az egész orosz birodalom gyűlöletét.

A nagy tüntetés hallatára, melynek hamar véget vetettem, sokan azt hitték, hogy a császár oly lépésre fogja magát elszánni, melyet természeténél fogva a törvénytelen cselekmények sorába lehetne szorítani.

Amde a jámborok nagyon csalódtak, mert sem a czár, sem én, soha egy pillanatig sem hagytuk figyelmen kívül a törvény szentségét.

Egyébiránt ama kérdés megvitatása, vajon a rettenetes Iván idejében hozott családi törvények a mostani uralkodó családra kötelezők-e vagy sem, nemcsak az orosz, de az egész művelt világ jogtudósai által olyformán lett eldöntve, hogy a császár második házassága teljesen csakis szabad akaratától függ.

Mindezek dacára, tekintettel a mulhatlanul bekövetkezhető családi viszályokra, egyelőre oly halasztást eszközöltem ki, melynek lefolyása alatt a felerőlt kedélyek lecsillapítása remélhető volt.

Legnehezebb lett a kancellár állása, ki hajlott korának dacára még azon eshetőséggel akart számolni, hogy a mostani trónörökösst kelen mint uralkodót üdvözölje, a mikor aztán az alkalmilag kifejtett álláspontok védelme alig sikerülne.

Előtte Gorcsakov herczeg mindig úgy nyilatkozott, mintha valamely vitás birtok elfoglalása, vagy kiszolgáltatása forogna talán kérdésben.

Köztem és a császár közt minden alapos ok nélkül a békítő angyal szerepét akarta játszani, míg csak egy alkalommal oly erélyes utbaigazítást nem kapott, mely előtte a helyes álláspont körvonalaait tisztán kivehetőkké tette. Vélem úgy beszélt, mintha a czár idegességétől félne, rólam pedig alkalmilag a czár jelenlétében csak dicséreteket mondogatott, melyekre semmi szükség sem volt.

A fiatalabb nagyherczegek valamennyien pár-

tomat fogták, míg a nők kigyót-békát kiáltottak ki reám. Attól azonban az utolsó jelenetek óta mindenki egyformán óvakodott, hogy a czár előtt nézeteinek kifejezést adjon, mert az uralkodó az erre vonatkozó beszédeket még a czárevicsnek is megtiltotta.

Totleben tábornok, ki a háború vége óta rendszeren Szent-Pétervárott tartózkodott, nem vette figyelembe a legmagasb tilalmat, hanem egy alkalommal egyenesen kimondotta, hogy szabad akaratának gyakorlatában senkitől a világon korlátozást el nem tűr.

Erre az udvari méltóságok soraiban általános zavar támadt, mert azt hitték, hogy a császár kedvencz tábornoka csakis felsőbb útmutatás folytán merne így beszélni, és miután Oroszországban mindenki a tényleges hatalom előtt meghajol, Totleben szavai sokáig zúgtak az emberek fülébe.

Részemről legezelszerűbbnek tartottam a teljes visszavonulást, mely hangulatomhoz különben a legjobban illett.

Ez időbe esnek mindazon titokteljes intések, melyek külföldről kerülő utakon a czárhoz érkeztek, és melyekben értesére adatott, hogy élete veszélyben forog, ha a forradalmi párttal ideje korán ki nem egyez.

Az államtanács, mely tanácsait mindig bizonyos fentartással szokta előadni, nem azért, mintha a dinasztia érdekeit feltette volna, hanem tulajdon bőrét biztonságba helyezni óhajtván, egyelőre csakis a politikai üldözések megszüntetését hozta javaslatba, de a többi függő kérdésekre nézve úgy tett, mintha ezekről soha még csak szó sem lett volna. Ekkor nem állhatam meg, hogy a császárt környezete kétszínűségére ne figyelmeztessem, mely hónapok óta fokozódott módon napfényre került. Míg a katonák minden bajt a háború szerencsétlen kimenetelében láttak, addig a diplomata újabb komplikációk előidézésében akarták a helyzet orvoslását megtalálni.

A császár józan felfogása féken tartotta az elmentés indulatokat, de végre mégis azok kerültek felszínre, kik a pillanat kedvező befolyását okosan felhasználták.

Berlinből egymást érték a jó tanácsok, de mi helyt arról volt szó, hogy a német kormány valamely irányban határozottan mellettiünk állást foglaljon, a nehézségeknek és aggodalmaknak hossza-vége se lett, míg csak a szolgálat díja tárgyalás alá nem vétetett.

Ily körülmények közt messzeható reformokra gondolni csakugyan alig lehetett, és Gorcsakov herczeg jelszava, mely szerint Oroszország csakis tulajdon erejére támaszkodjék, látszólag helyesnek bizonyult.

Gacsinnán, hova a császárral hetenként kisebb kirándulásokat tettünk, Balabine tábornok volt a császári főhadiszállás parancsnoka. A régi iskolából való katona, sehogya sem akarta megérteni a czár szelid bánásmódját, hanem mindig attól tartott, hogy engedékenysége előbb-utóbb káros következményeket fog maga után vonni. Egy alkalommal valami együgyű újoncz, ki a vadaskert kapujánál őrt állott, a császár kedvencz majmát embernek nézve éjjel agyonlőtte. A szegény állat véletlenül nyitva maradt ketrezből kiszabadulván, az egész vadaskertet bejárta, és épen a vas kapun készült átmászni, midőn a katona háromszor ráírvallt a nélkül, hogy tőle választ kaphatott volna, mire a vett parancs értelmében Jerkót agyonlőtte. Másnap Balabine teljes díszben megjelent a császár előszobájában, és Adlerbergnek az esetről jelentést tett.

— A katona megtette kötelességét, — mondá Adlerberg, — mert éjjel csakugyan nem vehette ki, vajon a kapun átmászó alaknak hosszú farka van.

— De kérem a császár kedvencz majma! — veté közbe Balabine.

E pillanatban lépett ki szobájából a császár, ki különben az esetről már korán reggel értesült, mert a lövés oka után tudakozódott.

— Nos, Balabine, — kezdé a czár komoly arccal, — mi lesz azzal a szerencsétlen emberrel, ki Jerkót agyonlőtte. Hogyan fogod megbüntetni?

— Felséges uram, a szentírás azt mondja, szemet szemért, fogat fogért. Én a gazfickót felséged engedelmeivel agyonlövetem.

— Azt ne tedd, jó öregem, — felelé szeliden mosolyogva a császár — az embernek legesekélyebb bántalma se legyen, te pedig tanuld meg, hogy egy orosz katona élete minden körülmé-

nyek közt többet ér egy majoménál, és hogy jövőre véred lassabban keringjen, menj valamely külföldi fürdőbe.

Ez esetet csak azért hoztam fel, mivel sokan azt állították, hogy a császár élete utolsó idejében, nagyon ideges volt, s ennek következtében szeszélyeit környezetével éreztette.

Mindezt oly emberek híresztelték, ki szelíd-ségét idegességnek nézték, és sokkal jobban szeretnék volna, ha kedvükért, közönséges zsarnokok módjára, naponta kétszáz halálos ítéletet egykedvűleg aláírt volna.

Legújában sok gondot fordított a lengyel kérdés elintézésére, de e részben a berlini udvar oly nehézségeket gördített elébe, melyek kedvét egészen elrontották. Az egészről tisztán ki lehetett venni, hogy a porosz kormány nem adta fel a reményt Lengyelország annexiójára, mikor aztán a kilátásba helyezett újításokkal maga akart volna kedveskedni. *Bismarck* kancellár kétszínűségét Oroszországban mindenki ismeri, és a császár nem tartozott azok közé, kik az ügyes diplomata cselszövényeit meg ne értették volna. Nekem *Bismarck* halálos ellensége, mert a harmadik kézből felajánlott szerepet nem csak el nem fogadtam, hanem erről a császárt azonnal értesítettem, ki első felindulásában haragját a német kancellárral megérezte. Kétséget nem szenved, hogy befolyása a császár halála óta Oroszországban folyton növekedő félben van, és csak akkor fog véget érni, ha kitűzött célját elérve, álarczát végképen leveszi. (Folyt. köv.)

A JÓZSEF-FŐHERCZEG-BARLANG BIHARMEGYÉBEN.

Az orvosok és természetvizsgálók jubiláris vándorgyűlésén megjelent tagok egy része, közöttük a közel 80 éves Nendtvich Károly nyugalmazott műegyetemi tanár is, öt napra terjedő kiránduláson vettek részt, hogy «Bihar ország» természeti nevezetességeit megtekintsék. Fáradság és kimerítő utazás volt ez, egy ízben nyolcz órai gyaloglással összekötve; de a tudósokat és kutatókat jellemző szívósság nem engedte kifáradni őket, annál kevésbbé, mivel csaknem mindenütt egészen új vidékeken jártak, melyekről pár évvel ezelőtt a nagy közönség még alig tudott valamit, míg ma már egy részük országos hírnevet vergődött.

Ennek a kirándulásnak legszebb pontja és valódi koronája a «József-főherczeg-barlang» megtekintése volt, mely barlangot csak egy pár évvel ezelőtt (1884) fedezték föl, Hazay Gyula korán elhunyt geologusunk és K. Nagy Sándor, «Bihar-ország» ismertetője. Mennél többen látogatják ezt a szép barlangot, annál nagyobbra nő hírneve, s már ma is ismerik felőle, hogy Európa legszebb barlangjai közé tartozik s Magyarországon is méltán sorakozhatik a dobsinai és aggteleki barlangok mellé, melyekről rég elismert dolog, hogy nagyon méltók a megtekintésre.

A Bihar-hegység nyugati oldalán, Rézbányától éjszakfelé, 24 kilométernyi hosszú, rendkívül keskeny völgy vonul el, melyet Kis-Szegyesd (Szegyesztel) falutól neveztek el. Ez a völgy, a melyhez Nagy-Váradtól a vaskohi vasútvonalon lehet eljutni, közel 100 kilométernyi utazás után, Lanka és Felsőmezős községeken át, a Bihar-hegység legregényesebb vidékei közé tartozik. Ebben a völgyben Kiskoh és Magura faluk között, három nagyobb barlang is van. Egyik a 92 méter hosszú Duly-barlang, mely azonban nem érdemes a megtekintésre, a másik a kis szegyesdi vagy szegyeszteli barlang, melyet Schmidl ismert barlangkutató Albrecht főherczeg nevével nevezett el, s mely már sokkal figyelemreméltóbb, és a harmadik, az utóbb említett barlangtól alig egy kilométernyi, de Kis-szegyesd falutól már tíz kilométernyi távolságban, az újonnan felfedezett József-főherczeg-barlang, mely az előbbieket nagyságra és szépségre egyaránt messze felülmúlja.

Roppant kapu alakú torkolata van a barlangnak, s abból, hogy eddig nem ismerték, valószínűnek látszik, hogy e nyílás eddig fedve lehetett Hazay, az első kutató, a barlangban mindent tisztán és épen talált s a bejárat előtt, a hegylejtőn látott egy nagy, még nem is vén fák tövében fennakadt, sziklatömeget, mely előbb valószínűleg a bejáratot fűdte. A barlangba könnyen lehet bejutni s bejárása, bár összes mellékágaival egy kilométernyinél nagyobb

hosszuságot tesz, (az aggteleki Baradla hossza különben majdnem nyolcz kilométernyi!) nem nehéz, mivel talapja egészen vízszintesen terül el, alja mindenütt fehér mészburok, nyár közepén nem is nagyon nedves, hőmérséklete 9—10 fok Reaumur, s léghuzamot sehol sem lehet benne érezni.

A barlang alaprajzát egyik fölfedezőjének, Hazay Gyulának tervezete szerint mutatjuk be, kinek a barlangismertető cikke különben is leginkább volt segítségünkre a jelen közlés megírásánál. Azóta a barlang egyes részeinek elnevezése változott, mivel a bihari Kárpát-egyesület egyes pontoknak biharmegyei kitűnőségek után új neveket is adott, így a K.-Nagy-Sándor-csarnok (III.) hátsó része (14—16 számok) Sipos Orbán-csarnok nevet nyert, a Semsey-csarnok (VII.) egy részét (24—25 számok) Schlauch-Lőrincz-csarnok, a végét pedig (26—28 számok), báró-Döry-József-csarnoknak keresztelték el. Ezek a változások igen lényegtelenek s így a vázlat teljesen használható.

Általánosságban megemlítve még, hogy a József-főherczeg-barlang különböző részeiben nem kevesebb mint 68 nagyobb önálló cseppkő alakzatot találunk, tehát aránylag sokkal többet, mint az adlersbergi vagy aggteleki barlangokban is, s hogy ezek az alakzatok, mint egynémelyikről képeinken is láthatjuk, sajátosak és szépségük által valóban feltűnők: megkezdjük vándorlásunkat a barlangban a tervrajz és Hazay leírása nyomán, meg-megállapodva azon pontokon, melyeket képeink is bemutatnak.

A bejárat tizenegy méter széles és hét és fél méter magas s már itt vastag, hosszú cseppkővek díszítik a boltozatot. Az oldalfalak lassan tágulva, eljutnak egy 17 méter hosszú s 36 m. széles kerek előcsarnokba, melynek csinos oszlopokkal díszített oldalfülkéje is van. Innen 3—4 méter hosszú oszlopos folyosó vezet a barlang területének uráról, a nagyváradi görög-katolikus püspökről elnevezett *Pável-terembe* (II.), melyben már több nevezetes alakulat fordul elő; így az üllő vagy nyaktíló: egy két méter magas, alján egy és fél méter széles kúpos sztalagmit, melyhez alig két arasznyira felülről egy legalább 7 méter hosszú, óriási kalapács-hoz hasonló sztalaktit ereszkedik le. Innen tovább a *Nagy-Sándor-csarnok* (III.) nevű hatalmas ürbe jutunk, mely 95 méter hosszú, 25—30 méter széles és 30—40 méter magas. Gyönyörű ebben a teremben a boltozatról lenyúló, óriási nagyságú virágcsokorra emlékeztető két sztalaktit-képlet s egy kisebb sphinx alakú tömb. Hátsó részében, melyet ma Biharmegye tanfelügyelőjéről *Sipos-Orbán-csarnoknak* neveztek el, van a barlang egyik legszebb pontja, az úgynevezett «oltár». A boltozatról czafrangos kárpitdíszítmények függnek alá, melyek között egymásba olvadó sűrű oszlopok az oltár magasságának közepéig érnek le, a hol annak kidomborodásán külön felmagasló csapok az oltár gyertyáiként tűnnek föl. A kidomborodásról az oltár terítője, mint fehér rojtos lepel, ezer ránczolatban hullámszik alá a mészkéreg padolatára.

Jobbra innen, pompás oszloptorlasz mögött, ismét kitérül a barlang s eljutunk a *Trón-terembe* (IV.), mely 50 méter hosszú s 30—35 méter széles. Ennek fő képletét: a lépcsőzetesen emelkedő trónnak nevezett sztalagmit-dombot, képünk is bemutatja. A trón kerekded, 2 és fél méter átmérőjű s a terem aljától számítva legalább öt méter magas. Körülállja a trónt három különös alkotású sztalagmit, melyeket leginkább szétnyílt pikkelyű fenyő-tobozokhoz lehet hasonlítani. A trón háttérét az oldalfalnál óriási orgonához hasonló képlet díszíti, a trón fölött pedig hatalmas rojtos sztalaktitok képezik a mennyezetet. Mögötte tornyos templomhoz hasonló nagy sztalagmit van.

A barlang innen hirtelen egészen nyugati irányt vesz s most egy kupolás üregbe jutunk, melyet az itt tanyázó sok ezer denevérről *Denévr-teremnek* neveztek el. Hazay e teremben még pókokat, legyeket s egy eddig ismeretlen vakbögért is talált. Közvetlen ezután jó a természet-tudományok lelkes pártfogójáról elnevezett *Semsey-csarnok* (VII.), melyben oldalt valószínűleg kut is van, egy méternyi mélységig telve kristály tiszta vízzel. Jobb oldalt ettől a ma *Schlauch-Lőrincz* püspökről nevezett teremben különös alakú képződmények tűnnek fel. Mintha három nagyszakállu püspök volna itt, tiarákkal fejükön s egyházi kisérrettel. Bal felé, a ma Biharmegye főispánjáról nevezett *báró-Döry-József-csarnok-*

ban az üreg már csak hat méter széles és folytatásban mindinkább szűkül; a talaj azonban sima, kemény mészréteg, mintha fehér aszfalttal volna leöntve. Itt van a rovardomb, az érdekes vizes és annak végén a zuhatagnak nevezett sztalagmit-tuskó, mely a barlang 500 méternyi hosszú főüregének végső pontja.

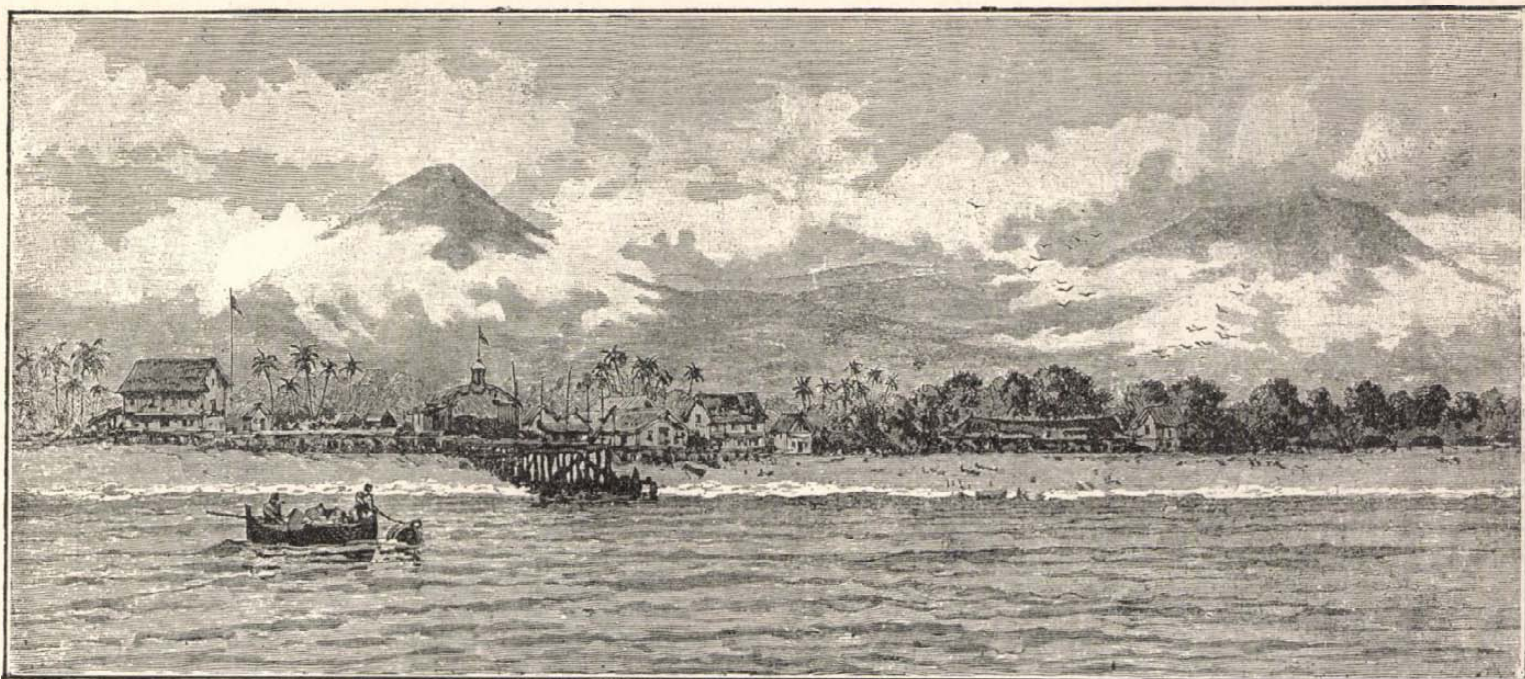
A főüregnél érdekesebbek a melléküregek, melyek közt, mint az alaprajzból is látható, három nagyobb terjedelmű. Jobb oldalt a Nagy-Sándor-csarnokból ágazik el egy hosszú üreg, melynek első részét Bulk Adolf rézbányai román lelkész tiszteletére a felfedező *Bulk-üregnek* (IX) nevezte el, hátsó részét pedig híres tudósunkról, Krenner tanárról, *Krenner-csarnoknak* (X). Mindkettőben valóban meglepő alakulatok vannak: egy kinyújtott karral imádkozó térdeplő koldus, egy vörös színű, ragyogó mészkristályokkal behintett domb, a *Czinóber-domb*, azután egy valószínű virágágyakra osztott tündérvölgy, majd egy öt méter magas pálmalevél alakú díszítéssel eltátott obeliszk s végül egy szénaboglya alakú tömb s egy roppant nagy kalapgomba mellett az óriási orgona, melynek számtalan lefüggő és felfelé törekvő csapjai a falat egészen elborítják.

A másik oldalüregnek, a trónteremből nyíló s hírneves geologusunkról nevezett *Böck-üregnek* (VIII) másfajta nevezetessége van. Egész sereg szögletes medencze fekszik itt egymás mellett és fölött lépcsőzetesen, részben vízzel is telve. A medenczék párkányán felkapaszkodva folyosóhoz jutunk, melynek jobb oldalán a fal hosszában emelvényyszerű alapon magas boglya-alakú képletek domborodnak ki a falból; egyik tiszta fehér és habos felületű, a másik viasz-sárga s ennek sima felületén apró kristályok villognak. A folyosó gáttal van elzárva, de kanyarogva ismét eljut a trónterem hátsó részéhez.

Legérdekesebb az egész barlangban a balra fekvő harmadik oldal-ág, a barlang felfedezőjéről elnevezett *Hazay Gyula csarnok* (XI.), a melynek kincseit ismertetik többi képeink. A Sipos-Orbán-csarnokból a fentebb leírt «oltár» mögött nyílik az 52 méter hosszú folyosó, melyen át — egy helyen egész le a földig hajolva — juthatunk el ebbe az óriási csarnokba, melynek hossza 210 méter, szélessége pedig egész 125 méterig tágul. Falai mellett 7 óriási oszlop van, tele fehér, helyenként viasz-sárga, sőt pirosas mészréteggel, mely különös alakokat vesz fel s néha szobrokat is mutat.

Csodálatosnál csodálatosabb alakzatok vannak itt is. Mindjárt a bejáratához közel látjuk a 6—8 m. magas és 3 m. átmérőjű *Bábel-tornyot* a róla lenyúló pálmalevél alakú díszítésekkel s mellette két oszlopot, melyeket *Goliáth és Dávid* néven ismernek, nagyságuk szerint s melyek viasz-sárga alapszínűek s finom hófehér díszítéssel által feltűnők. Dél felé tovább haladva találjuk a képünkön is látható *Forgatagot*, mely 2 m. átmérőjű s a boltozattal hullámosan összeforrt, apró ragyogó kristályokkal megrakott pompás képlet. Három lépéssel tovább a két óriási *Virág-bokrét*a, vagy gyémántkő, egymás mellett álló s koronájukkal érintkező 3 m. magas sztalagmit, mintha csupa ragyogó, hófehér kinyílt róza és bimbó volna együtt. Ez a barlangban a természetnek egyik legszebb, valóban elragadó alkotása, mely megérdemelné a védő üvegharangot, hogy most még üde, tiszta bájában örökké megtartassék. Nyugat felé innen *Kalvária-hegyhez*, *Szomorú fűzhöz*, *Czukur-süveghez* és *Víz-eséshez* hasonló s így nevezett csodálatos részletek mellett elhaladva, egy nagyobb öblösödéshez jutunk, melynek egyik oldalán van az *Olympus-hegy*, 30 méter kerületű négy csúcsú domb, hó-mezőkhöz hasonló barázdákkal s alatt kis bábukhoz hasonló törmelékekkel. Tovább éjszakra terül el a *Hármashegy*, alján összeolvadt három sztalagmitkúp s ezentúl a barlang végén (méltó befejezése a csodás világnak) van a *Tündérvölgy* a *fehértassal*. Mintha egy mesevilág tárulna fel előttünk. Az alacsony boltozat az ezer meg ezer apró, ludtollvastagságú átlátszó csövecskéktől ki sem vehető. E számtalan fehér súp hártvaszerű végein ragyogó vízcseppek tündöklenek gyémántként; csillogva hullanak alá az utánok ott lenn sóvárgó sok apró fehér virágra. S e tündérvölgy előtt néhány lépéssel 3 m. magas sárgás színű sztalagmitkép magaslik fel, tetején szomorkodó fehér sassal, mely oly természetű, mintha szobrász alkotta volna.

Ilyen ez a szép barlang tündérvilága. Szó és rajz csak halvány fogalmat nyújthatnak szépségéről. De hírneve nőttön nő, s bizony nincs mesz-

SAN-JOSÉ-KIKÖTŐ GUATEMALÁBAN.

sze az idő, midőn látogatóinak dícsérete kivívja azt is, hogy megkönnyítsék a közlekedést hazánk ezen nemrég fölfedezett természeti új kincséhez is. A bihari Kárpát-egyesület feladata ezt megkezdeni s mindent elkövetni, hogy megtörténjen.

NAGY HADI GÖZÖS FEDÉLZETE.

Ritkán nyílik alkalma magyar embernek első rangu hadi gőzös megtekintésére, s ezért nem tartjuk feleslegesnek bemutatni egy fényképet, melyet egy angol mérnök a «Benbow» nevű hadigőzös árbocz-kosarából 120 lábnyi magasságból készített erről a hajóról, midőn az Malta-sziget mellett horgonyozott. A «Benbow» csakugyan elsőrangu hadihajó, mintegy 10.000 tonna tartalmu s 11.500 lóerejű. Fedélzetén, melyet képünk egészen világosan tár elénk, két 110 tonna súlyú óriási ágyút is láthatunk. A kép mindenestre érdekes s bármely részletes leírásnál jobb fogalmat nyújt ezekről a «tengeri szörnyek»-ről, melyeket az emberek csínálnak s évről évre rettenetesebbé tesznek.

EGYVELEG.

* Az amerikai zászló nagy változást szenvedett Idaho államnak az Egyesült-államok szövetségébe felvétele által. Most 43 csillag van a lobogón, az aránytalanság azonban rövid idő múlva megszűnik, mivel Wyoming lesz a 44-ik állam.

* Krupp világhírű gyártelepén, Essen mellett most már 30.000-re megy a lakosok száma (14 év előtt még csak 9000 volt). Most építik a városházát és egy második templomot.

* Chapultepec várát Mexikóban a híres amerikai milliomos Gould vette meg, egy millió font sterlingen. A gyönyörű fekvésű hatalmas épület helyén egykor Montezuma nyári palotája volt s parkjának régi ciprusfái alatt vert tanyát Cortez a híres «szomorú éj» után, midőn az aztekek a spanyolok nagyrésztét lemészárolták. E várban lakott Miksa császár s a szerencsétlen Sarolta császárné, s ennek közelében volt a döntő csata az Egyesült-államok hadserege és a mexikóiak között.

* Albert Viktor angol herceg a lordok házában elfoglalta helyét, s az angol írók szerint ez az első eset, midőn Angliában az uralkodó unokája már tagja lett a parlamentnek.

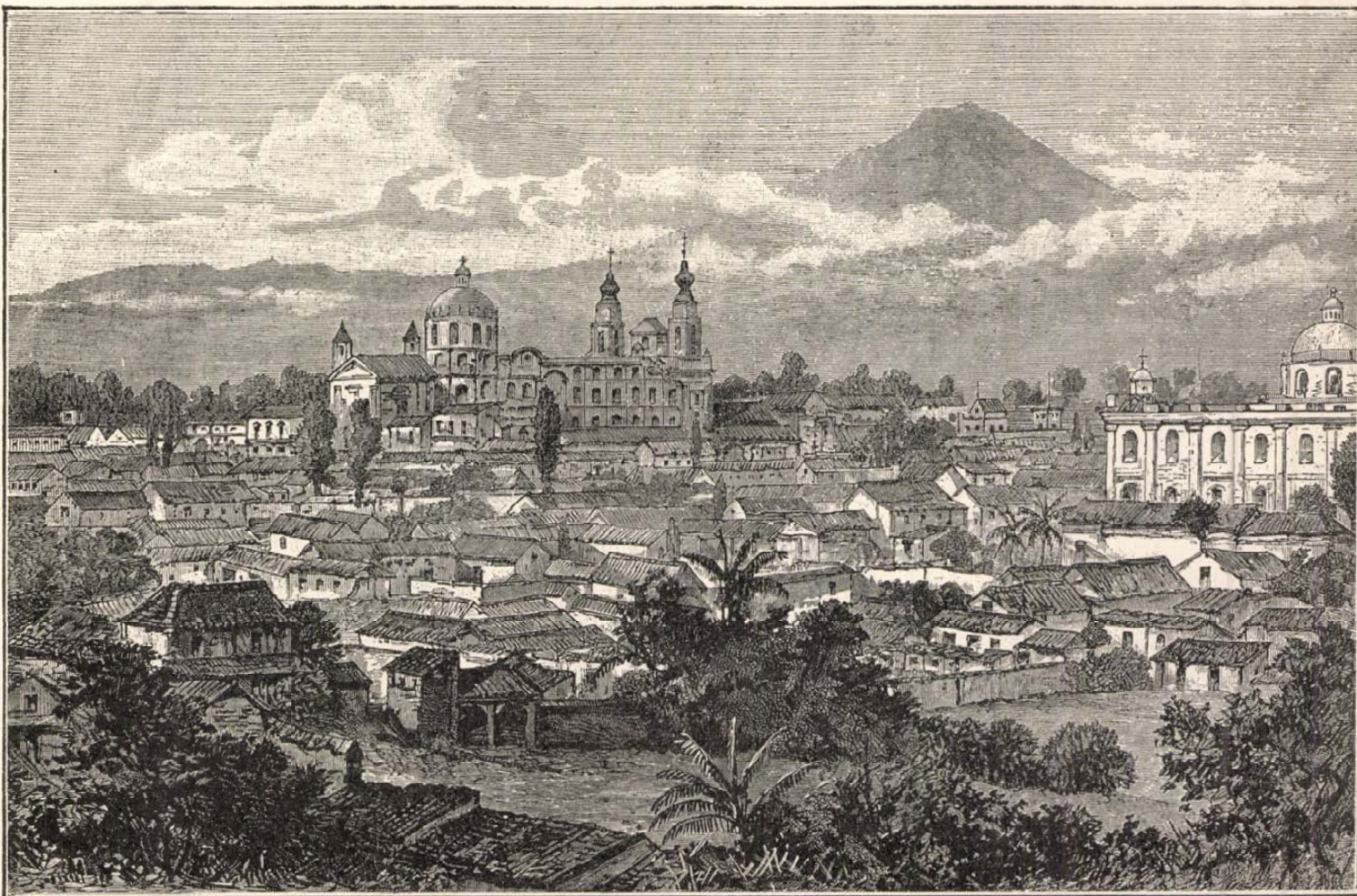
* A spanyol királynő, Krisztina, szenvedélyes dohányzó, különösen az egyiptomi szivarkákat nagyon szereti; a kis királynak, XIII. Alfonznak, leg-

nagyobb gyönyörűsége, ha ő gyűjthetja meg anyja szivarkáit. Megjegyezzük, hogy Erzsébet magyar királynő is nagyon szereti a szivarkákat, naponta 30—40 török vagy orosz szivarkát szív el.

* Európa összes fővárosait fogja bejárni lóháton Illarionov orosz testőrségi kapitány. Utjára többek közt fonográfot is vitt el, hogy a fővárosokban felkeresett notabilitások hangjait visszatérte után az orosz fővárosban bemutathassa.

* A tizenhármasok klubja Londonban nemrég ünnepelte meg fennállásának évfordulóját. A klub tagjai minden hónapban 13-an a hó 13-ik napján tartottak lakomát, számtalan sóartót fordítottak fel s más babonás végzetet hívtak ki, de azért egy sem halt meg közülök. Sok fogadás történt a legközelebb meghalókra s a jelentkezések is szaporodtak, úgy hogy most a 13 sixpence helyett 13 schilling lett a beiratási díj. Egyszóval a klub tagjai minden áron tüntetnek a babonák ellen.

* Az udvari gyász Koreában nagy költséget okoz a szegény népnek. Most, hogy az özvegy királynő meghalt, mindenkinek három évig gyászuhanat kell viselni, s a megállapított gyászuhanat olyan, hogy a szegény embereknek egy havi keresetük alig elegendő elkészítésére. E mellett egy időre az összes forgalom és üzlet szünetel, s a temetési költségekre külön nagy adót vetnek ki.

GUATEMALA FŐVÁROS.